

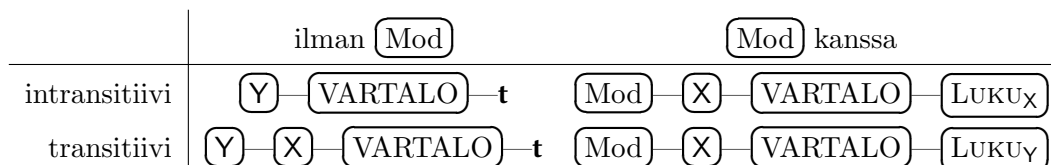
Viidennet kielitieteen Aasian ja Tyynenmeren alueen olympialaiset

9 – 23 huhtikuuta 2023

Ratkaisut

Tehtävä nro 1.

1. Verbin rakenne:

(Mod) = $\begin{matrix} \text{ant-} & \text{melkein} \\ \text{ta-} & \text{ei} \end{matrix}$

	intransitiivi	transitiivi	
		subjekti > objekti	subjekti < objekti
X	subjekti	subjekti	objekti
Y		objekti	subjekti

1. > 2. > 3.

	subjekti (Y)	objekti	subjekti (X)
1. DU	kapa	ŋkra	
1. MON	ipa	kra	kay
2. DU	kapwa	ŋkul	ŋkran
2. MON	ipwa	kul	nan
3. YKS	na		pu
3. DU	impa		

(LUKU) = $\begin{cases} \text{t} & \text{YKS} \\ \text{rm} & \text{DU} \\ \text{rum} & \text{MON} \end{cases}$

- (a) 15. *Me kaksi olemme leikanneet häntä.*
- (b) 18. *Me kaikki olemme nukkuneet.*
 19. *Te kaksi olette melkein leikanneet heitä kahta.*
 20. *Hän ei ole tullut.*
- (c) 21. **antpuwat**
 22. **taŋkratut**
 23. **taŋkrawaykrum**
 24. **antŋkranturum**
 25. **impakulkrat**

Ratkaisut

Tehtävä nro 2.

1. Lauseenjäsenten järjestys: etuliitteet – substantiivi – päätteet

2. Etuliitteet: [PRE] – †a – NEG – muut

- [PRE] = †a·k- ~ †a- ~ †a·q- — ei tiedossa
- †a- — ‘taas’
- NEG = †it- — ‘ei’
- †mak- ~ †makqa- — ‘vahva’ (< mak- ‘luu’); san- — ‘huono’; suk- — ‘hyvä’

3. Päätteet: -nana – -nam – -ni

- -nana — ‘pieni’
- -nam — ‘jonkun ...’
- -ni — ‘se on ...’

4. kamnuq†u ‘valkoinen (adjektiivi)’ / †a·knuq†u ‘valkoinen (substantiivi)’ (< †u ‘lumi’)

(a)	1.	†a·k†u	—	d.	lumi
	2.	†a·k†a†mnam	—	o.	jonkun pää
	3.	†a·ki†miyit	—	q.	taivas
	4.	†a·ki†wi·nam	—	g.	jonkun sydän
	5.	†a·knuq†u†a†m	—	l.	amerikankotka
	6.	†a·kwum	—	h.	vatsa
	7.	†a·q†a	—	i.	sisäpuoli
	8.	†a·qatnananam	—	m.	jonkun lyhyt häntä
	9.	†makwumnana	—	f.	Pikku Vahvamaha
	10.	†a suki†miyitni	—	n.	se on taas aurinkoinen
	11.	†a sani†wi·ni	—	e.	se on taas vihainen
	12.	†it†i†ni	—	j.	se on sokea
	13.	kamnuq†uqatnana	—	a.	nuori valkohäntäpeura
	14.	mak	—	b.	luu
	15.	maknana	—	p.	pelimerkki
	16.	san†a	—	k.	pieganit
	17.	sani†miyit	—	c.	huono sää

(b) †a — taas, sisäpuoli.

- (c) 18. †a·qatwum†a [PRE] – häntä – vatsa – sisäpuoli
(se mikä pitää sisällään häntää ja vatsaa)
19. †a†it†u taas – NEG – lumi (jälleen ilman lunta)

- (d) 20. †itqatni se on hännätön, sillä ei ole häntää
21. †a·ki†wi·nana pieni sydän, pikkusydän

- (e) 22. jonkun hyvä vatsa sukwumnam
23. silmä †a·kaq†i†
[PRE]

Ratkaisut

Tehtävä nro 3.

- 1 wañig nibö 4 yigwo milö 7 mudun 10 —
- 2 yigwo 5 mamid 8 raleb 11 agip
- 3 yigwo aŋ nibö 6 kagoł 9 — 12 —

- $20X [\text{ado gi da } Y] = 20X [+ Y] \quad (1 \leq X \leq 3, 1 \leq Y \leq 23)$

$$20X = \begin{cases} \text{ñinjuöl} & (X = 1) \\ \text{ñinjuöl mihöp} & (X = 2) \\ \text{ñinjuöl mihau nigaŋ} & (X = 3) \end{cases}, \quad Y = \begin{cases} Y & (1 \leq Y \leq 12) \\ (24 - Y) \text{ böŋ daŋ} & (13 \leq Y \leq 23) \end{cases}$$

(a) $2 \times 38 = 76$

- (b) 8 raleb
 19 mamid böŋ daŋ
 23 (i) wañig nibö böŋ daŋ
 (ii) ñinjuöl ado gi da yigwo aŋ nibö
 53 ñinjuöl mihöp ado gi da agip böŋ daŋ
 61 (i) ñinjuöl mihau nigaŋ ado gi da wañig nibö
 (ii) ñinjuöl mihöp ado gi da yigwo aŋ nibö böŋ daŋ
 66 ñinjuöl mihau nigaŋ ado gi da kagoł

Sivun loppuosa on jätetty tarkoituksella tyhjäksi.

Ratkaisut

Tehtävä nro 4.

1. Lauseen rakenne: $\begin{cases} S (...) O (...) V & (...): \text{'...-ssa/ssä', '... vuoksi'} \\ S T \quad \boxed{T = \boxed{N} \text{-da} \boxed{\text{Suku (S)}} \text{-o} & \text{'S kuuluu N:lle'}$

2. Substantiivilausekkeen rakenne: $\begin{cases} \boxed{N} \boxed{D} & N = S \text{ tai } O \\ \boxed{D} \text{-daga} \boxed{N} & N = \text{Omistaja tai ...wo/ra} \end{cases}$

– $\boxed{D} = \mathbf{e}$ $\boxed{\text{Suku}}$ -ai 'tämä', \mathbf{o} $\boxed{\text{Suku}}$ -oi 'tuo'

3. Substantiivin rakenne: $\boxed{\text{VARTALO}}$ - $\boxed{\text{Suku}}$ (+ $\boxed{\text{Sija}}$)

– Sija: $\mathbf{-wo}$ '...-ssa/ssä', $\mathbf{-ra}$ '... vuoksi'

– Sukulaissanat: $\boxed{\text{Omistaja}}$ + $\boxed{\text{VARTALO}}$ - $\boxed{\text{Suku}}$ (+ $\boxed{\text{Sija}}$)

– Omistaja ('minun, meidän, hänen') \Rightarrow 6. Persoona

– **qotoqowar-** 'lapsi', **qid-** 'vanhempi', **maroq-** 'sisarus'

4. Omistus: Omistaja **aga** Omistettava

5. Verbin rakenne: $\begin{cases} \mathbf{me}^\dagger \text{-} \boxed{O} \text{-} \boxed{\text{VARTALO}} \text{-} \boxed{\text{Suku (S)}} & \text{nykyinen} \\ \boxed{O} \text{-} \boxed{\text{VARTALO}} \text{-} \mathbf{sa} \text{-} \boxed{\text{Suku (S)}} & \text{tuleva} \end{cases}$

† **me** > **mo** / $_o$ – Verbivartalat: **obo** 'lyödä', **oote** 'sairastua', **qaqa** 'purra',

– $O \Rightarrow$ 6. Persoona **qe** 'puhua', **Ra*** 'itkeä', **Re*** 'nukkua', **Roo*** 'pudota',
see 'sivaltaa, leikata'

6. Persoona: **Ra-*** 1. YKS, **Ri-*** 1. MON, \emptyset 3. YKS

* **R** = $\begin{cases} \mathbf{n} \ \# _ & \text{esimerkiksi } \mathbf{Ra-} \text{ 1. YKS} > \mathbf{naqaqasabi, meraqaqabi} \\ \mathbf{r} \ \text{muualla} & \mathbf{Roo} \text{ 'pudota'} > \mathbf{noosabe, meroobi} \end{cases}$

	T/D-ssa/ssä	N-ssa/ssä	V-ssa/ssä
7. Suku: maskuliini	-s	-e	-bi
feminiini	-w	-o	-be

- (a) 18. *Tämä talo kuuluu isälleni.*
19. *Hiiri tulee puhumaan tämän kalan vuoksi.*
20. (i) *Hän (M) lyö äitimme karjua.*
(ii) *Äitimme karju lyö häntä (M).*
21. *Haukka putoaa tuon paholaisen talossa.*
- (b) 22. **Bido merebe.**
23. **Peraqote osoi niqotoqowarora niobosabi.**
24. **Buquro owoi maroqedawo.**
25. **Esaidaga mesidae aga qide owoidaga murowo moobobi.**
26. **Buqaritawe aga qibiro taragarowo meraseebe.**

Ratkaisut

Tehtävä nro 5.

1. Lauseen rakenne: Paikka S V2. Substantiivilausekkeen rakenne:
$$\left\{ \begin{array}{ll} N^* & N \\ \mathbf{na}/\mathbf{khe}^\dagger - N^* & \text{minun/hänen } N \\ N_1 - \mathbf{V}_{\rightarrow}^H & N_2^* \quad N_1:n \quad N_2 \end{array} \right.$$
* $\mathbf{C}_\sigma \rightarrow \emptyset$ (\mathbf{C}_σ : konsonantti sanan lopussa)† $\mathbf{CV} + \mathbf{V}_\alpha (= \mathbf{v}) \rightarrow \mathbf{CV}_\alpha$ $\mathbf{CV} + \mathbf{V}_\alpha (\neq \mathbf{v}) \rightarrow \mathbf{CVnV}_\alpha$ (\mathbf{V}_α : vokaali sanan alussa)3. Verbin rakenne: VARTALO — -no monikko — -kh $\mathbf{V}_{\leftarrow}^H$ kysymys– yleensä: VARTALO → VARTALO — VARTALO — ma4. Vokaalisointu: $\mathbf{V}^H = \begin{cases} \mathbf{a} & \mathbf{V}_T = \mathbf{a} \\ \mathbf{e} & \mathbf{V}_T = \mathbf{e}, \mathbf{i}, \mathbf{ü} \\ \mathbf{o} & \mathbf{V}_T = \mathbf{o}, \mathbf{u} \end{cases}$ $\mathbf{V}_T(\mathbf{C})\mathbf{V}_{\leftarrow}^H$ $\mathbf{V}_{\rightarrow}^H(\mathbf{C})\mathbf{V}_T$ 5. Verbivartalot:

lei 'maka'	ihmiset	<i>kurkku, käärme, mato</i>
le 'seisoo'		<i>puu, talo, koira</i>
ba 'istuu'		<i>lintu</i>

- (a) 16. *Lapset ovat vesipuutarhassa.*
17. *Onko hänen vaimonsa mato yleensä vedessäni?*
- (b) 18. *Lapsi on yleensä puussani [seisomassa].*
19. *Onko vaimoni yleensä siellä [istumassa]?*
- (c) 20. (i) *Hänen ystävänsä ovat hänen viidakossaan.*
(ii) *Hänen talonsa ovat hänen viidakossaan.*
- (d) 21. **Khedolo khenamiya leino.**
22. **Areyo dodo lekhe?**
23. **Nayo khuro na leno.**
24. **Khuro namakhü lelemakha?**